

U bent getuige

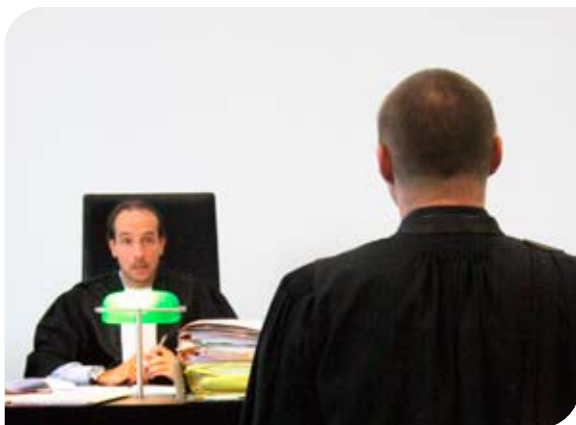
Federale Overheidsdienst
Justitie

.be

INLEIDING

U wordt opgeroepen om te getuigen in een strafzaak. De oproepingsbrief vermeldt waar en wanneer u zich moet aanmelden.

Deze brochure informeert u in grote lijnen over wat van u verwacht wordt.

Foto's: Photo Alto 14 - F. Cirou

Getuige zijn

Wanneer u getuige bent van een misdrijf (overtreding, delict of misdaad) en het gerecht zich over de zaak buigt, betekent dit niet automatisch dat u zal worden opgeroepen om te getuigen tijdens het onderzoek of het proces. De gerechtelijke instanties moeten immers eerst op de hoogte worden gesteld van het feit dat u getuige bent. U kunt hen hierover informeren. Voor talrijke feiten, zoals aanslagen op de openbare veiligheid of op het leven of de eigendom van een persoon, bent u daartoe wettelijk verplicht. Dit geldt ook voor ambtenaren die tijdens de uitoefening van hun werk kennis krijgen van een misdaad of een delict. Zij zijn verplicht de procureur des Konings te verwittigen.

Voor tal van zaken wordt tijdens het proces enkel uw schriftelijke getuigenis gebruikt. Voor het Hof van Assisen, dat uitspraak doet over de zwaarste misdaden, roepen het openbaar ministerie of de verdediging altijd getuigen op. Zij antwoorden mondeling. De zittingen zijn openbaar, behalve in uitzonderlijke gevallen.

Als getuige doet u er goed aan wat u hebt gezien, gehoord of waargenomen zo objectief mogelijk te beschrijven. U kunt de feiten als geheugensteuntje voor uzelf in detail noteren. Het zal u helpen tijdens het verhoor of wanneer u lang na de feiten uw getuigenis moet bevestigen of nader toelichten.

Verplichting om te verschijnen

U kan worden opgeroepen per gerechtsbrief (= bijzondere aangetekende brief van de griffie van de rechtbank) of per dagvaarding (= een daad van de gerechtsdeurwaarder). In beide gevallen bent u verplicht op deze uitnodiging in te gaan.

Indien u weigert mee te werken, kunt u een geldboete krijgen of kan u zelfs met tussenkomst van de politie gedwongen worden te komen getuigen.

Wanneer het voor u onmogelijk is te getuigen, moet u de magistraat die u heeft opgeroepen hierover onmiddellijk inlichten. Als u zich niet kan verplaatsen (bijvoorbeeld om medische redenen), kunt u thuis verhoord worden.

In bepaalde uitzonderlijke gevallen bepaalt de wet dat u als getuige een gedeeltelijke of volledige anonimiteit of beschermende maatregelen kan genieten.

Belang van uw getuigenis

De magistraat die met het onderzoek is belast, onderzoekt de elementen van de zaak. Het kan gaan om de procureur des Konings, een onderzoeksrechter of een feitenrechter (die de feiten bewezen en de beklaagde schuldig moet verklaren).

De magistraat gaat na of er voldoende bezwaren bestaan tegen de verdachte persoon vooraleer hij zich uitspreekt over zijn schuld. Daarom kan hij ervoor kiezen getuigen te horen. Zowel de beklaagde als de burgerlijke partij kunnen de magistraat vragen een persoon op te roepen om te getuigen.

U werkt dus rechtstreeks mee aan het vinden van de waarheid. Uw rol is dus van zeer groot belang.

Tijdens het onderzoek

Tijdens het onderzoek nemen de politiediensten of magistraten (procureur des Konings of onderzoeksrechter) het verhoor af.

Als een onderzoeksrechter u oproept, vindt het verhoor plaats op zijn kabinet in aanwezigheid van een griffier.

De beklaagde of zijn of haar advocaat is hierbij niet aanwezig.

Als een minderjarige getuige is van een bepaald¹ misdrijf heeft hij het recht zich bij elk verhoor te laten vergezellen door een meerderjarige persoon naar keuze. Het openbaar ministerie of de onderzoeksrechter kunnen zich tegen de gekozen persoon verzetten in het belang van de minderjarige of van het onderzoek (bijvoorbeeld wanneer deze persoon onder verdenking staat).

¹ De misdrijven bedoeld in artikel 91bis van het Wetboek van Strafvordering (seksueel misbruik, mishandeling, gijzelneming, ...).

Zitting van de rechtbank

Vergeet niet uw oproepingsbrief en uw identiteitskaart mee te brengen.

Bij de ingang van het gerechtsgebouw kan u vragen waar de kamer van de rechtbank waarvoor u moet getuigen zich bevindt.

In de zittingszaal meldt u zich aan bij een zittingsdeurwaarder. Hij draagt geen uniform en bevindt zich gewoonlijk ter hoogte van de eerste rij banken.

Wanneer de rechter beslist de zaak waarin u moet getuigen te behandelen, gebeurt het volgende:

- › eerst laat de rechter de beklaagde komen en gaat hij zijn identiteit na;
- › nadien roept hij de getuige(n) op en verzoekt hem (hen) in de getuigenzaal plaats te nemen;
- › de getuigen verschijnen apart, om te voorkomen dat ze elkaar beïnvloeden;
- › alvorens te getuigen, legt (leggen) de getuig(en) de eed af de gehele waarheid en niets dan de waarheid te zeggen (kinderen jonger dan vijftien leggen geen eed af).

Wie na de eedaflegging niet de waarheid spreekt, legt een valse getuigenis af. Dit is een misdrijf waarvoor een vrijheidsstraf kan worden opgelegd.

Eerst stelt de rechter u vragen. Daarna kunnen de burgerlijke partij (de klager(s) of zijn advocaat), het openbaar ministerie, de beklaagde of zijn advocaat u vragen stellen. Alle vragen moeten via de voorzitter gesteld worden. U dient uw antwoorden eveneens aan de voorzitter te richten.

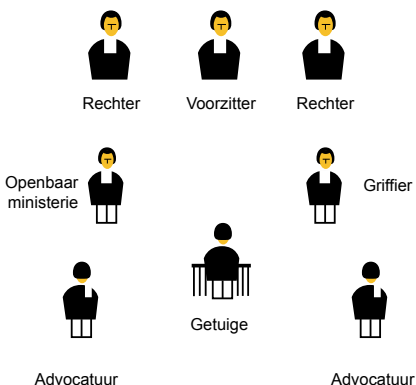
Verklaar alleen wat u persoonlijk heeft vastgesteld, met andere woorden wat u gezien of gehoord heeft.

Het verhoor kan op een aantal punten zeer grondig zijn. Het komt er tenslotte op aan de waarheid aan het licht te brengen. Dit bewijst het belang van uw getuigenis en de omvang van uw verantwoordelijkheid.

Na uw getuigenis kan u de zaal verlaten. Als u wenst kunt u het verder verloop van het proces blijven volgen.

De rechter kan u ook vragen terug naar de getuigenzaal te gaan, wanneer hij denkt u nog nodig te hebben.

Verschillende actoren bij de zitting

Wanneer het een zitting met een rechter betreft, zit hij op de plaats van de voorzitter. De vertegenwoordiger van het openbaar ministerie en de griffier zitten dan op de plaats van de rechters.

Vergoeding

Als getuige heeft u recht op een vergoeding, die bestaat uit een vast bedrag (verschijningsvergoeding) en een vergoeding per afgelegde kilometer (reiskosten-vergoeding). Hiervoor wendt u zich best tot de griffie van de rechtbank waarvoor u als getuige bent opgetreden.

U toont er de oproepingsbrief die de zittingsdeurwachter u heeft terugbezorgd en uw identiteitskaart. U kunt die vergoeding onmiddellijk ontvangen tijdens de openingsuren van de griffie (van maandag tot en met vrijdag van 8u30 tot 12u30 en van 13u30 tot 16u).

Attest voor uw werkgever

Indien uw werkgever een bewijs vraagt van uw getuigenis of van uw nieuwe oproeping (een procedure bij het hof van beroep is mogelijk), zal de griffier van de rechtbank op uw verzoek het gewenste attest afgeven.

Contact

Wend u tot de griffie van de rechtbank waarvoor u moet verschijnen of tot de griffie van de onderzoeksrechter (zie telefoonboek onder 'gerechtsgebouw').

Dienst Communicatie en Documentatie
Waterloolaan 115
1000 Brussel
Tel: 02 542 65 11
www.just.fgov.be